EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2016.11.16.
COM(2016) 900 final

2016/0358 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS VÉLEMÉNYE

a Portugália által benyújtott gazdasági partnerségi programról

2016/0358 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS VÉLEMÉNYE

a Portugália által benyújtott gazdasági partnerségi programról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a költségvetésiterv-javaslatok monitoringjára és értékelésére, valamint az euróövezeti tagállamok túlzott hiánya kiigazításának biztosítására vonatkozó közös rendelkezésekről szóló, 2013. május 21-i 473/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 9. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

(1) A Stabilitási és Növekedési Paktum, melynek célja a költségvetési fegyelem biztosítása az Unióban, megállapítja a túlzott költségvetési hiány megelőzésére és kiigazítására szolgáló keretrendszert. A Paktum alapja a rendezett államháztartás, mint az árstabilitás és a pénzügyi stabilitáson alapuló dinamikus, fenntartható növekedés feltételeit erősítő eszköz, amely elősegíti az Unió fenntartható növekedésre és foglalkoztatásra irányuló célkitűzéseinek megvalósítását.

(2) A költségvetésiterv-javaslatok monitoringjára és értékelésére, valamint az euróövezeti tagállamok túlzott hiánya kiigazításának biztosítására vonatkozó közös rendelkezésekről szóló, 2013. május 21-i 473/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet megállapítja az euróövezetbeli költségvetési politikák megerősített monitoringjára vonatkozó és a nemzeti költségvetéseknek a Stabilitási és Növekedési Paktum és az európai szemeszter keretében kiadott gazdaságpolitikai iránymutatásokkal való összhangjának biztosítását célzó rendelkezéseket. Mivel a költségvetési intézkedések önmagukban nem feltétlenül elegendőek a túlzott költségvetési hiány tartós korrekciójához, kiegészítő politikai intézkedésekre és strukturális reformokra lehet szükség.

(3) A 473/2013/EU rendelet 9. cikke megállapítja a túlzotthiány-eljárás alatt álló euróövezeti tagállamok által benyújtandó gazdasági partnerségi programokra vonatkozó rendelkezéseket. A gazdasági partnerségi programnak meg kell határoznia a túlzott hiány eredményes és tartós korrekcióját célzó intézkedések ütemtervét, részletezve mindenekelőtt a legfontosabb fiskális-strukturális reformokat, nevezetesen az adórendszerre, a nyugdíj- és egészségbiztosítási rendszerre és a költségvetési keretrendszerre vonatkozó, a túlzott hiány megfelelő időben történő és tartós kiigazítására hivatott intézkedéseket.

(4) 2009. december 2-án a Tanács a Szerződés 126. cikkének (6) bekezdése alapján határozatot fogadott el Portugália túlzotthiány-eljárás alá helyezéséről. 2012 októberében, majd azt követően 2013 júniusában a Tanács a Szerződés 126. cikkének

[1] HL L 140., 2013.5.27., 11. o.

(7) bekezdése alapján felülvizsgált ajánlásokat fogadott el a 473/2013/EU rendelet hatálybalépése előtt megindított túlzotthiány-eljárásra vonatkozóan. A pénzügyi stabilitásuk tekintetében súlyos nehézségekkel küzdő vagy súlyos nehézségek által fenyegetett euróövezeti tagállamok gazdasági és költségvetési felügyeletének megerősítéséről szóló, 2013. május 21-i 472/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkének (1) bekezdésével összhangban Portugália makrogazdasági kiigazítási programja keretében jelentést tett, ezért a Tanács 2013 júniusában a Szerződés 126. cikkének (7) bekezdése szerinti felülvizsgált ajánlást követően nem kérte fel az országot gazdasági partnerségi program benyújtására. A Tanács 2016. július 12-én határozatot fogadott el a Szerződés 126. cikke (8) bekezdésével összhangban, amelyben megállapította, hogy Portugália nem tett eredményes intézkedéseket túlzott hiányának a 2015. évi határidőig történő kiigazítására. Ezt követően, 2016. augusztus 8-án a Tanács – a Szerződés 126. cikkének (9) bekezdésével összhangban – úgy határozott, hogy felszólítja Portugáliát, hogy 2016-ig hozza meg a túlzott hiány orvoslásához szükségesnek ítélt mértékű hiánycsökkentésre irányuló intézkedéseket. A Portugáliának a 126. cikk (9) bekezdése szerinti felszólítására vonatkozó tanácsi határozat azt is előírta, hogy Portugália – a makrogazdasági kiigazítási program keretében – a 473/2013/EU rendelet 9. cikkének (3) bekezdésével és 17. cikkének (2) bekezdésével összhangban 2016. október 15-ig nyújtson be gazdasági partnerségi programot.

(5) Portugália 2016. október 21-én gazdasági partnerségi programot nyújtott be a Bizottságnak és a Tanácsnak, amelyben meghatározta mindenekelőtt a túlzott hiány eredményes és tartós korrekciójának biztosítására hivatott fiskális-strukturális reformokat. A gazdasági partnerségi program a 126. cikk (9) bekezdése alapján hozott tanácsi határozatban foglalt felkérések kezelését célzó fiskális-strukturális intézkedéseket tartalmaz, ideértve a fiskális és a költségvetési keretrendszerre, valamint a nyugdíj- és egészségügyi rendszerekre vonatkozó intézkedéseket is. A dokumentum – az európai szemeszter keretében Portugáliának címzett tanácsi ajánlásokkal összhangban – a versenyképesség fokozására és a hosszú távú, fenntartható növekedésre irányuló intézkedéseket is magában foglal. A Portugália által tervezett fiskális-strukturális intézkedések konkrétan a következők: i. a kiadások felülvizsgálatának végrehajtása; ii. a köz- és magánszféra közötti partnerségek átláthatóságának javítása; iii. a társadalombiztosítási ágazat finanszírozásának és fenntarthatóságának javítása; valamint iv. az egészségügyi ágazat hatékonyságának és fenntarthatóságának javítása. Megfelelő végrehajtásuk esetén ezek az intézkedések várhatóan hozzájárulnak a túlzott hiány tartós csökkentéséhez Portugáliában.

(6) A költségvetés szigorú végrehajtása, ideértve a folyó termelőfelhasználás befagyasztását, várhatóan teljesíti a Tanács által 2016-ra előírt költségvetési erőfeszítést és biztosítja a túlzott hiány határidőig történő kiigazítását. Továbbra is fennáll azonban annak a kockázata, hogy a túlzott hiány megfelelő időben történő és tartós kiigazítását veszélyezteti az esetleges banktámogatás közvetlen hatása. 2017-ben, még ha meg is valósul a 2017. évi költségvetésnek a Portugália 2017. évi költségvetésiterv-javaslatában meghatározott költségvetési célok szerinti, teljes körű végrehajtása, a tervezett strukturális kiigazítás mellett is fennáll a középtávú költségvetési cél 2017-ben történő eléréséhez szükséges kiigazítási pályától való némi eltérés kockázata. A Bizottság 2016. őszi előrejelzésén alapuló értékelés szerint azonban a középtávú költségvetési cél eléréséhez szükséges kiigazítási pályától való jelentős eltérés kockázata áll fenn.

(7) A kiadások folyamatban lévő felülvizsgálata várhatóan hozzájárulhat az államháztartás fenntarthatóságának biztosításához középtávon, mivel azonosítaná a hatékonyságjavulást és a költségvetési megtakarításokat a közigazgatásban és az állami vállalati szektorban, amelyek gyors végrehajtása esetén végső soron csökkenthető lenne az állami transzferek iránti igény. Tekintve, hogy a felülvizsgálatok csak a közelmúltban indultak meg, az eddig azonosított potenciális megtakarítások még mindig viszonylag mérsékeltek (a 2017-re vonatkozó költségvetésiterv-javaslat szerint a GDP 0,1 %-a körül mozognak a kiadások felülvizsgálatára vonatkozó hároméves időszakban). E felülvizsgálatoknak az államháztartás fenntarthatóságával kapcsolatos kihívások megoldásához való hozzájárulása tekintetében további részletes elemzésekre van szükség.

(8) A közelmúltban megvalósult fejlesztéseket követően a közbeszerzésekről szóló törvénykönyv felülvizsgálata, —amely a tervek szerint 2016 végére zárul le,— a köz- és magánszféra közötti partnerség és a koncessziók átláthatóságának javításából eredő hatékonyságjavulást eredményezhet. A gazdasági partnerségi program várakozásai szerint továbbá a köz- és magánszféra közötti partnerségek és a koncessziók átláthatóságának javulása megnyilvánul majd regionális és helyi szinten egyaránt, valamint a kikötői terminálokkal kapcsolatos koncessziós szerződések esetében is. Mindazonáltal a gazdasági partnerségi program nem tartalmaz semmiféle utalást az említett reformoknak a költségvetési egyenlegre gyakorolt hatásáról.

(9) A társadalombiztosítás finanszírozásának és fenntarthatóságának javítását célzó intézkedéseket illetően a hatóságok – a további gazdasági fellendüléssel összhangban – 2019-ig fokozatosan nullára kívánják csökkenteni az állami költségvetésből származó rendkívüli transzfereket. Portugália ugyanakkor a nyugdíjrendszer fenntarthatóságának és megfelelőségének újraértékelését tervezi annak érdekében, hogy fenntartsa a lehetséges intézkedéseknek a költségvetési helyzetre gyakorolt semleges hatását. A fenntarthatóság rövid és középtávon való biztosításának módjával összefüggő kihívások továbbra is fennállnak. Bár a program utal a finanszírozási források diverzifikálásáról és egyéb intézkedésekről szóló, jelenleg tervezett átfogó tanulmányra, nem szolgál elegendő információval arról, hogyan kezelhetők az említett kihívások.

(10) Végül, Portugália – bár megjelölte a helyes irányt – még nem határozta meg teljes mértékben az egészségügyi ágazat hatékonyságának és fenntarthatóságának javítását célzó intézkedéseket, többek között az átláthatóság és ellenőrzés megszilárdítása, továbbá a megállapodások és alvállalkozói szerződések felülvizsgálatának végrehajtása tekintetében, és nem szolgált elegendő információval a konkrét jövőbeli hatékonyságjavulásról, eltekintve a kiadások felülvizsgálatában azonosított tájékoztatástól. A nemzeti egészségügyi rendszer finanszírozásának a cukros üdítőitalokat terhelő új adóból befolyó, új finanszírozási forrása várhatóan évi 80 millió EUR további bevételt eredményez az egészségügyi rendszer javára,

ELFOGADTA EZT A VÉLEMÉNYT:

A Portugália által a Bizottságnak és a Tanácsnak 2016. október 21-én benyújtott gazdasági partnerségi programban foglalt fiskális-strukturális reformintézkedések a túlzott hiány eredményes és tartós csökkentését nagyjából megfelelően támogatják, ami nemzeti reformprogramjának és stabilitási programjának eredménye. A gazdasági partnerségi program megerősíti a legutóbbi nemzeti reformprogramban a fiskális és egyéb strukturális reformokra vonatozóan megállapított ütemtervet, valamint néhány további részlettel szolgál egyes intézkedések benyújtásuk óta történt végrehajtását és nyomon követésének ütemezését

illetően. A Tanács egyes ajánlásait mindeddig ugyanakkor csak részben támasztják alá konkrét intézkedések, ami mindenekelőtt a társadalombiztosítási ágazat fenntarthatóságát érinti. A reformok végrehajtását a Bizottság és a Tanács az európai szemeszter és a programot követő utólagos felügyelet keretében követi nyomon.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök